

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
: : învoială : :

Unitatea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Alegerile județene

În seria alegerilor ce urmau a se face pe baza noii legi administrative, au avut loc Miercurea trecută alegerile județene, din cari au ieșit conducătorii de mâine a celor 72 județe ale țării.

Pregătirile pentru aceste alegeri au început mai de mult și se știe că guvernul preconizase gândul să dea tuturor alegerilor administrative un caracter pur gospodăresc, de pe urma căruia să ajungă — atât la județ, cât și la comune — în fruntea treburilor obștesti persoanele cele mai pricepute și mai destoinice. După gândul guvernului, politica — și toată agitația electorală, inseparabil legată de ea — avea să fie eliminată cu totul din raza acestor alegeri, la cari preocuparea tuturor avea să fie concentrată exclusiv asupra obiectivului de a da țării administrația cea mai bună posibilă.

Gândul acesta a fost însă restălmăcit. Partidul liberal — singurul, care mai contează serios în viața politică a țării — a crezut că poate interpreta acest gând drept o notă de slăbiciune și a declarat că vrea să dea și în aceste alegeri o luptă politică. Chestiunea pusă în felul acesta, probabil și pentru a evidenția factorului constituțional și mai mult că pentru o eventuală succesiune la guvern nu se poate gândi decât la acest partid, guvernul a fost silit s'o accepte, subliniind și din partea sa semnificația politică a acestor alegeri, de cari n'a avut nici un motiv să se teamă.

Rezultatul a dovedit-o. În momentul, când scriem aceste știri, n'avem încă o icoană completă și definitivă pentru țara întregă, dar datele ce ne stau la dispoziție ridică peste orice discuție, că guvernul a obținut pretutindeni majorități impunătoare, ajungând în Ardeal chiar la rezultatul nebănuit, că liberalii n'au obținut nicăieri cele 20 la sută, necesare pentru a avea pre-un reprezentant în consiliile județene, ba în mai multe județe, unde n'au putut lua nici 10% a voturilor, vor fi siliți să plătească și cheltuielile alegerilor. Aceasta este situația liberalilor și în Basarabia și tot cam la fel în Bucovina, unde încă au fost înfrânți aproape pe întregă linia. Singur în vechiul regat — unde încontestabil au câteva organizații mai compacte — au reușit să se impună în număr mai mare, dar nici aici n'au obținut nicăieri o biruință asupra guvernului și sunt și aici destule județe, unde guvernul a luat toate locurile.

În fața acestui rezultat, câștigat într-o situație extrem de dificilă — creiată prin nevoia de-a impune, pentru sanarea crizei, noi și grele impozite, prin scăderea prețului cerealelor exploatare în chipul cel mai nerușinat, și, nu în ultimul loc, prin agitarea laturei profesionale — guvernul nu poate decât să se felicite și să meargă înainte pe drumul ce-a apucat.

Aceasta este voința nestrămutată a țării, exprimată, nu se putea mai răspicat, în alegerile județene din săptămâna trecută.

Vino după mine!

Slăbiciunea firii — Razimul pildei bune — Adevărații apostoli ai tineretului — O dorință îndreptățită

de prof. DUMITRU NEDA

Se plângea, pe drept cuvânt, clasicul: Nitimur in vetitum, cupimusque semper negata. Suntem doar, dela fire, porniți spre rău și numai făcându-ne silă ne saltăm spre sferile unde stăpânește binele.

Rostul atâtor îndrumători rânduți lângă odraslele în creștere a neamurilor este tocmai acela: să le arate din bună vreme, cât mai limpede, mai convingător și mai atrăgător frumseța, foloasele, datorința și putința omului de-a petrece în puritatea binefăcătoare a înălțimilor spirituale, în mijlocul și în pofida chierărilor vrăjmașe spre adâncuri ucigașe de ademeneli grosolan materiale. Părinții, societatea, biserica, Dumnezeu așteaptă dela catiheti, învățători și profesori de orice categorie, să-și înțeleagă menirea măreață de a fi pilde vii a idealurilor etico-morale preamărite cu vorba, dat fiind că apostolia faptelor e cea mai rodnică apostolie. E apostolia Domnului însuș, despre care spun Scripturile că a început a face și apoi a învăța, pildă dându-ne să purcedem la fel. Verba movent, exempla trahunt și toate sbuciumările patetico retorice nesprijinite de fapte sunt sortite stărpiciunii.

Educatorii pătrunși de acest adevăr sunt o binecuvântare cerească, ori unde se vor fi aflând: în umile încăperi de școale sărăcioase dela sate, în sale de liceu, sau la strălucite catedre universitare. Simțământul răspunderii înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor pentru luminarea minților, întărirea voințelor și cărmuirea spre mai bine a pașilor celor strâși în jurul lor în acest scop, le impune să-și câștige mai întâiu ei înșiși acele bogății spirituale, de vreme ce nemo dat quod non habet, ș'apoi îi silește să împărtășiască din ele cu mână largă pre cei lipsiți și dornici de asemenea valori neprețuite. Roadele acestei risipe sfinte de gândire și simțire superioară, concretizate într-o viață întocmită până în cele mai mici amănunte amăsurat principiilor doctrinei profesate — încât nime să nu fie îndreptățit la reproșul: Doftore, vindecă-te pe tine însuși! — e cu neputință să nu se vădiască, mai curând ori mai târziu, în forme ce umplu de mângâiere inimile apostolilor ce strigă fără teamă: fiți nouă următori; a celor ce ascultă această chemare și a celor ce privesc, încântați, în viitorul de aur, chezășuit de noua generație plină de forță și de sănătate.

Ne trebuiesc mulți, cât mai mulți catiheti zoriți de dragostea lui Hristos, cari să-și facă chestie de conștiință din frângerea pâinii duhovnicești pe seama pruncilor înflămânziți

de ea. Vorba ceea, că sufletul celor mici e moale ca ceara și-i primitor de forma care i se imprimă, nu-i o floare de stil, ci e purul adevăr. Și-i o fărâdelege revoltătoare din partea unei fețe bisericești să bagatelizeze îngrijirea sufletească a copiilor de școală. Anii prunciei is cei mai prietnici împrietenirii cu Domnul, și odată trecuți, nu se mai întorc. Părintele sufletește e privit ca părinte. Vorba lui e luată în seamă. Persoana lui e respectată. Tot ce zice și ce face e urmărit cu atenție iubitoare. Vai lui de va fi cumva piatră de sminteală pentru acești micuți nevinovați!

Dascădul e tovarășul de laudă sau de osândă al catihetului. Ei doi pun temelii solide vieții individuale și sociale, sau sapă aceste temelii. Louis Veulliot are o observație foarte justă: „Dacă biata noastră societate, copleșită de atâtea răni și amenințată de atâtea catastrofe, se va mântui, asta se va întâmpla nu prin generalii săi, nu prin oratorii săi, nu prin scriitorii săi, ci prin preotul și prin dascădul dela sat. Iată adevărații lucrători ai bunului Dumnezeu!”

Dascădul bun și creștinește cinstit e mâna dreaptă a preotului, câtă vreme dascădul netrebnic e un blăstăm pentru parohie și pentru neam; un adevărat flagel al pastorației și un diavol plin de perfidie și de cinism într'ale învățământului și educației religioase, așa cum l a prins peana lui Bolanden (care s'ar părea că vorbește din pățanie proprie). Reînvierea școlii profesionale, privită din acest punct de vedere, e o chestie de conștiință și nu numai o chestie de prestigiu diplomatic bisericesc. Sau, ceace-i și mai puțin: chestie de clădiri și de țărini, ce s'ar cuveni să ne rodiască nouă și nu răpitorilor.

Profesorul de liceu primește produsul școlii primare cu îndatorirea de a duce mai departe lucrarea de ciselare și consolidare morală, începută de înaintașii într'ale instrucției și educației: dascădul și catihetul. Fericită mlađița ce are parte în acest răstimp critic de o viață viguroasă, sănătoasă! Înriurirea anilor de liceu se resimte, în bine sau în rău, viața întregă. Lecțiile de matematică, fizică, geografie, chemie și celelalte se șterg în grabă din amintirea ce le imaginasese adhoc. Rămân însă vii și captivante, în suflete și 'n inimi, icoanele celor ce au slujit în acel timp de modele aspirațiilor noastre ideale. Lângă Don Bosco († 1888) crește și îmbobocește floarea de Riva: Dominic Savio († 1857). Smeriții dascăli-preoți și călugări ai școlilor de aici, cu pilda vieții lor de trudă și jertfă pentru isbânda idealului creștin-na-

țional aprind și în mereu trează în conștiințe flacăra curățitoare și mântuitoare de mai apoi.

Formarea caracterelor este menirea principală a liceului. Cătu-i pentru știință, ajunge dacă isbutește să limpezească și să întărească dorința sinceră de a ști exact și, pe cât se poate, complect. *Universitatea* având chiemarea să facă indetul acestei dorințe. În marginile posibilității, se înțelege și fără a pierde din vedere că și *profesorul universitar* se cade să fie un apostol al Kalokagathiei creștine, iar nu un iconoclast păgân, ascuns sub masca științei. „Sfântul în frac“, cum îl numea Benedict XV. pe prof. univ. Contardo Ferrini († 1902), e una din aceste personalități într'adevăr mari, ce-și înțeleg rostul în învățământul înalt și în societate. — Pomenirea lui și a tuturor celor ce i-se aseamănă, facă-se cu laudă!

În ce ne privește pe noi Români: Deie Domnul s'avem și noi cât mai mulți catiheți, dascăli și profesori de liceu și de universitate, îndreptățiți de realitatea faptelor, să adreseze tineretului, de pe pedestalul unei purități morale desăvârșite, cuvântul magic: *Vino după mine!* — și se va schimba numai decât fața pământului românesc.

Discuția e de prisos: Exempla trahunt.

Spre mai bine în materie de divorțuri. Pacostea din țara Sovietelor, unde pentru divorț este aceeași libertate ca pentru căsătorie, de pe urma căreia copiii rămași pe drumuri se cifrează cu sute de mii și chiar milioane, a pornit în toată Europa, ba și'n America, un curent împotriva facilității exagerate a divorțurilor.

Statisticele îmbie sub acest raport date sigure și legislatorii înspăimântați de ravagiile pe cari le produce ușurința prea mare de a putea divorța, cearcă să introducă tot mai multe piedeci în calea distrugerii căsătoriilor, și'n deosebi a celor cari n'au rămas fără copii. Mișcarea aceasta este sprijinită de toți cei înțelegători și astfel nu-i de mirare, dacă „Societatea pentru științe morale și politice din Paris“ a destinat de curând premiul său de 1000 franci pentru o lucrare privind direct

aceasta chestiune de legiferare a restricțiilor în materie de divorțuri.

Dela desmățul, cu urmări atât de dure-roase, ce-a stăpânit pe acest teren, lumea a început deci să meargă pe un drum mai aproape de adevăr și rezultatele bune ce vor da restricțiile plănuite vor fi o dovadă mai mult pentru binele nespus ce rezidă în dogma catolicismului, ce nu admite divorțul.

O apreciere a scriitorului Gala Galaction. Un articol de gazetă al dlui *M. Negru*, în care se plânge de lipsa unui contact de intimitate între clerul și mirenii bisericii ortodoxe, îndeamnă pe d. *Gala Galaction*, el însuși un preot al ortodoxiei, să facă, în numărul dela 2 Februarie c. al ziarului „Curentul“, următoarele reflexii în această chestiune:

Observațiile făcute sunt întemeiate. Cu tot valul de interes bisericesc și de spumă teologică, ridicat — în zilele din urmă — peste țărniile cotidianelor și revistelor noastre, lumea românească rămâne uscată și streină de înțelepciunea cea întru Hristos.

Pentru ce?... Nu sunt de vină nici dogma, nici biserica nici sublimelne principii, obligatoare într'o viață cu adevărat creștină. Sunt de vină aceia, cari au uitat lumea ce va să vie, pentru aceasta, searbăda și de o zi. Sunt de vină cei ce au luat cheile cunoștinței și ale împărăției și le-au ascuns în sertarele lor episcopale...

Priviți peste drum, la bisericile vecine. Preoții din ele învață, cred și mărturisesc, la fel cu noi, conștientizarea Tatălui cu Fiul, nașterea cea ma presus de fire, învierea din morți și judecata viitoare... De ce în lumea romano-catolică există atâta participare sufletească, atâta devotament laic împrejurul sfântului altar, atâtea regimente de voluntari mireni?

Acolo dogma nu e arhaică. Sfântul sacrament e deapuri păzit și adorat, de o oștire întreagă de soldați gata de supremul sacrificiu. Acolo, Stăpâna și Maica noastră Precurată purerea Fecioara Maria stăpânește, adorată, peste milioane de cunoștințe, de jurăminte, de eroisme, de nădejdi, suprem încredințate, că răsplata lor multă va fi în ceruri!...

Sunt cuvinte, cari grăiesc dela sine și a căror greutate contrabalansează pentru noi tot ce răutatea omenească a venit să arunce vreodată, din cealaltă strană, asupra bisericii noastre catolice, singura biserică vie, unde este mișcare și viață!

Ortodoxia DVoastră, dragă păr. Pișculescu, are tot ee vrei: trup, membre, brațe, arterii,

vine și chiar sânge, dar îi lipsește... inima fără de care nu se poate nici o viață. În inima nu o va avea niciodată până nu se vi altoi din nou în trunchiul adevărat al bisericii Domnului, în fruntea căreia stă Sf. Părinte al Romei.

Tot restul nu este, cum atât de bine spui, decât „val de interes bisericesc“ și dacă vrei: „spumă teologică“.

Pro memoria

— În amintirea preotului † Ioan Florian —

În fața proaspetului mormânt, un elementar simț de datorință avem noi numeroșii tăi colegi tineri și prietini. Fiindcă unii din cauza timpului rece, alții fiind în mari depărtări, nu am putut să vărsăm o lacrimă pe sicriul tău nici n'am depus o cunună de flori, precum ai fi meritat, dă-ne voie, ca cel puțin pe această cale să ne achităm de o sfântă datorință.

Te-am urmărit cu atențiune pe terenul spinos, în care ai muncit cu o stăruință răsunătoare vreme de 62 ani.

Ca preot adevărat ai câștigat încrederea și iubirea superiorilor în postul unde ai fost pus. Prin ținuta nobilă și corectă ca părinte sufietesc ai avut dragostea credincioșilor pe storiști și ai atras respectul și venerațiunea tuturor de pe acele plaiuri. Căci cine din acest pârți nu a cunoscut pe acest venerabil ce făptura energică din tinerețe, cu trăsături de bronz, cu umblet sumeț și căutătură blând împins de un veșnic imbold la muncă necurmat în agrul bisericii lui Hristos.

Par'că îl vedem cum alerga zi și noapte prin vânturi și furtuni în slujba Domnului dr filia sa, mare cât o parohie, a Fănațelor, la o distanță de 11 Km: pe jos, cu trăsura, și că noroiul era până în butuc încăleca pe credinciosul său cal cu patrafirul subsuoară, le nimic nu-l putea opri dela datorință.

Că ce activitate a desvoltat acest stăjnic ne-ar putea spune cele 3 școli ridicate prin multă stăruință, cari sunt ca și 3 oaze prețioase în câmpia Ardealului, 3 faruri luminoase, cari au pregătit sufletește multe generații pentru zilele fericite de azi și la cari își vor stămpă

Foia „Unirii“

O pagina de istorie

Din viața și activitatea marelui episcop mucenic Ioan Inocențiu Micu-Clain*)

Ioan Inocențiu Micu-Klein a fost una din cele mai strălucitoare lumini din candelabru bisericii unite... Încă înainte de instalare, Inocențiu Klein petrecu la Viena, protestând energic ca jurisdicțiunea episcopului rutean de Muncaciul să nu se extindă și asupra Maramureșului, ci acest ținut să fie alipit diecezei Făgărașului, după cum fusese sub episcopul Atanasiu. Nu reuși să-și extindă jurisdicțiunea asupra Maramureșului — care fu alipit prin legea întărită de Carol al VI-lea în 1733 — diecezei Muncaciului, însă câștigă comitatul Solnocul de mijloc și Crasna cu districtul Chioarului (Kővár).

Conform bullei papale din 1721, prin care se înființa dieceza Făgărașului, episcopul Inocențiu, cere să-i întemeieze o mănăstire de călugări baziliani de ritul grecesc, cari să-l ajute pe episcop în guvernarea diecezei, și să-i zidească o reședință în Făgăraș.

Gândul său se îndreaptă însă pentru un

*) Din disertația dela Trei-Sfinți a președintelui Cercului literar al elevilor liceului de băieți din Blaj, *G. Biris*, reținem aici părțile mai interesante.

moment spre alte scopuri. De mult îl muncea ideea unei reședințe mai în centrul diecezei sale vaste. Gândul său fu întărit de insistențele înflăcăratului Român Petru Dobra, procurorul general fiscal.

Episcopul Inocențiu cere împăratului să se schimbe domeniul episcopesc dela Gherla și Sâmbăta de jos cu cel dela Blaj, care cuprindea comunele Mănărade, Spătac, Cergăulmare, Tiur, Ciufud și Veza în comitatul Albei și posesiunile din Sâncel, Petrisat, Iclod, Pănade, Șona și Spini în comitatul Târnaviei... Blajul, situat mai în centrul diecezei sale, era mai potrivit pentru reședință episcopescă, pentru mănăstire de călugări, seminar și școale.

Împăratul aprobă cererea lui. Prin contractul încheiat cu Camera aulică regească în 31 August 1736 în Blaj și ratificat în Sibiu în Septembrie acelaș an, domeniul dela Blaj trece în posesiunea episcopului, care în Mai 1737 își mută reședința în Blaj...

Retras în chilia modestă, cu mobila roasă, din noua sa reședință, tăcutul arhieru — căci gândurile îl făcuse tăcut — plănuește. El prevede *Roma de mâine a neamului său iubit*, Mecca Românismului, pe locul de grele chinuri ale iobagilor târnăveni.

Prin sita vremii, modestul vlădică, vede mănăstirea „smeriților ieromonași“, pioneri ai Evangheliei și ai condeiului, catedrala maiestoașă cu ziduri groase, în care se vor ridica, în atmosfera de tămăie, rugăciunile unui popor

obidit; vede școlile, „fântânile darurilor“ care le numește episcopul cu față uscățivă, cu suflul de sfânt, Petru Pavel Aron, școlile de unde ieșiră sări soarele Românilor — cum zice Heliad

Sunt planuri mărețe ale unui suflet în drăsneț, pe cari arhitectul vienez al curții în părătești, Ioan Martinelli, pentru suma de 61.000 fl. v. a. avea să le execute. Bani scori pe lângă ajutorul împărațesc, din cruțare clerului și a națiunii române.

* * *

Când și-a văzut planurile pornite în bufăgaș de înfăptuire, sufletul său, plămădită sânul țărânimii române, ajutat de puterea li iagului său de arhipăstor, se avântă cu tot taria în *vâltoarea câștigării de drepturi* pe luptă dârză, neobosită, prin nopți târzii pierdute în nesomn, în meditari adânci, în frământări și plănui, în scrieri de petiții, memorii și proteste, prin drumuri cu mari cheltuieli în Viena, — drumeț bătut de gânduri multe!:

Ajuns deputat al națiunii române în dietă Inocențiu Clain prin „umilite rugări“ și p drăsnețe proteste, în numele clerului și a națiunii române, „suo ac totius nationis Transylvaniae valachicae nomine“, cere spectacrea diplomei leopoldine din 19 Mai 1701, care spunea, între altele, în articolul de veșnic prilej de ceartă cu cele trei națiuni privilegiate, — „că chiar și mireni nenobili, și statului catolic, să fie considerați capabili

teea de învățătură și lumină atâtea generații viitoare ale neamului nostru. În aceste școli, și în timpuri vitrege, Tu însuși mai întâi aprinzi lumina minții cu dragoste de părinte, și ca un adevărat apostol le-ai tâlcuit rostul slovei românești.

Istovit de muncă, te-ai dus lângă fiicele tale iubite, între fiii tăi, pe care i-ai renăscut și condus din leagăn până la mormânt. Te-ai despartit, Tu cel nedespartit o viață întreagă, de scumpa soție, credincioasă tovarășă a vieții tale și o lași cu inima cernită, căci porunca Domnului pentru tine totdeauna a fost mai mare decât legea firii. Ne lași o prețioasă moștenire, pilda vieții tale și doi fii, cari au luat parte activă la războiul pentru întregirea neamului, unul bun sftnic în statul major al bisericii noastre, altul un doctor iscusit. Nu îndată i-ai spus în cursul anilor de bătrânețe și boală: „Mult am spus cu tine doctore, însă toate mi-s'au întors, căci de o mare greutate m'ai ușurat“. Drăgălașii tăi nepoți, cari au fost fală și mângâierea Ta, au plâns și protestat energic că „mami“ nu le-a dat voie să te însoțească pe ultima cale.

Noi, cari rămânem nemângăiați, te asigurăm de dragostea noastră nefășărită. Nu te vom uita și ne vom ruga pentru sufletul tău. Primele flori ce le va aduce primăvara vor fi puse pe mormântul tău din umbra bisericii, pe care ți-lai designat însuși încă în viață.

n. p.

Mai câteva date statistice. Importanța ce trebuie să se dea statisticii, ne îndeamnă ca din ceace s'a publicat sub acest raport privitor la anul 1928 să mai reținem câteva date, tot în legătură cu populația țării.

Socotite nașterile (359 pe mie) după provincii, se constată pentru Ardeal un promil de 294, pentru Bucovina 327, pentru Basarabia 388, iar pentru vechiul regat 394. Cea mai bună este deci situația în vechiul regat, și cel mai redus este numărul nașterilor la noi dincoace de munți, unde socoata făcută special pentru părțile bănățene scade numărul nașterilor la abia 229 la mila de suflete.

În ce privește sexul, se nasc cu ceva mai

mulți băieți decât fete, dar în orașe se înregistrează mai multe fete decât băieți.

O altă latură a statisticii ne prezintă nașterile sub raportul legitimității, care dă următoarea proporție: 90,9% sunt nașteri legitime și 9,1% nelegitime. Socotită după orașe și sate, această proporție se schimbă în favoarea satelor, unde avem numai 8,3% nelegitimi, față de cele 14,8% ale orașelor. Privită această situație după provincii, Ardealul conduce la sate cu 10,8%, față de 8,7% în vechiul regat, 7,1% în Bucovina și abia 3,3% în Basarabia. În schimb la orașe se nasc cei mai mulți nelegitimi în vechiul regat cu 16,7%, față de 14,2% din Ardeal, 12,8% în Bucovina și abia 6,3% în Basarabia, unde situația este cea mai bună și sub respectul acesta.

Căsătorii au fost în 1928 cu totul 158'891, ceea ce corespunde la un promil de 182, unul dintre cele mai mari în Europa. Divorțuri s'au înregistrat cu totul 7681, stând noi sub acest respect mult mai bine decât în atâtea alte țări europene, ca să nu mai pomenim de Statele Unite ale Americii.

Știri mărunte

Pentru restanțieri. Văzând din încheierea socoților pe ultimul an de gestiune, că avem groază de abonați în restanță cu plățile sumelor ce ni-se cuvin, rugăm pe toți aceștia, cu toată insistența, să binevoiască a nu-și uita de îndatoririle ce au față de această gazetă, care nu trăiește decât din abonamente. Deodată ținem să prevenim pe toți, că față de ceice totuși nu-și vor trimite restanța de abonament, unii chiar pe mai mulți ani, ne vom permite să le trimitem, începând cu ziua de 15 Februarie c. mandate de plată. Acestea vor însoți pentru dânzii cheltueli, destul de mari, în plus, iar pentru noi un plus de muncă, care am fi foarte bucuroși să ni-se cruțe.

Namtra în județul Târnava-mică. În legătură cu marea mișcare pe toată țara a funcționarilor dela Administrațiile financiare, încreștăm că pentru jnd. tul nostru Târnava-mică a fost numit d. I. Androne, actual subadministrator financiar cu delegație de administrator financiar. — Tot aici amintim că în frun-

tea revizoratului școlar de la DSMartin a fost numit d. L. Maior, fost institutor la școala primară din Blaj.

Conferențe pentru tinerime. Ieri, în 7 Februarie, a început pâr. I. Agârbiceanu din Cluj, o nouă serie de conferențe menite anume tinerimei universitare. Sfinția Sa tratează, în mod sistematic, cele mai însemnate probleme cari ating viața tineretului intelectual (ca bunăoară: creștinismul activ în tinerețe, educarea voinței, cultul curăției, cultul muncii și altele) și suntem siguri că ostenețele ce depune cu atâta râvnă vor găsi în sufletul tinerimei cuvenita înțelegere. Conferențele se țin de 2 ori la săptămână, Lunia și Vineria, în sala de ședințe dela Căminul studentesc «Casa învățătorilor».

Se pregătește Regulamentul de aplicare a legii cultelor. În afară de o mică parte a dispozițiilor sale (cele referitoare la treceri), legea cultelor nu-și are încă Regulamentul său de aplicare. Lucrările pregătitoare sunt însă atât de avansate, încât s'a ajuns deja la ultima redactare a acestui Regulament, care interesează în cea mai mare măsură și biserica noastră. La timp se ceruse și acestei biserici să-și arate desideratele privitoare la Regulament și suntem curioși să vedem în ce măsură au fost onorate acele desiderate. Publicarea lui e vorba să se facă în timpul cel mai apropiat.

Locale. Dumineca viitoare, a Fiului risipitor, va predica în catedrală, pâr. Dr. Vasile Aftenie, profesor la Academia de teologie.

— Sub titlul «Evoluția ideilor despre univers» a vorbit, Dumineca trecută, în seria conferențelor Extensiunii universitare d. prof. Petru Sergescu dela universitatea din Cluj. Fixând cu îngrijire punctele de atingere ale credinței și științei, și subliniind că față de datele definitive ale descoperirii creștine, știința ne-a dat mai mult o serie de teorii, d. Sergescu a trecut în revistă ideile mai însemnate ce-au stăpânit, după vremuri, mințile gânditorilor asupra universului. Prezintată într'o formă destul de accesibilă și pentru tinerimea școlară, conferința dlui Sergescu, care s'a dovedit deplin stăpân pe materie, a făcut asupra tuturor cea mai bună impresie.

— În deplină armonie cu alte rezultate ale alegerilor județene din Ardeal, în județul no-

beneficiile patriei, puși sub scutul legilor, tratați ca fii ai patriei și nu tolerați. Preoții să fie scutiți de iobăgie și nimeni să nu-i mai silească la robote, să le pretindă onorare, să-i bage în temnițe și să-i jefuiască.

Cererile sale, în mare parte aprobate de împăratul, și trimise spre publicare guvernului transilvan, se loveau de șovinismul dietei, care se temea ca nu cumva națiunea română să fie recunoscută și primită — astfel — întru celelalte națiuni ale țării. Plângerile sale contra unor fărâdelegi, injurii, excese și damnificări față de clerul și poporul său au ațâțat, în dietă, un incendiu asupra capului său.

Dieta transilvană devine o mare de vociferări tumultuoase. Unii deputați izbucniră într'un strigăt asemenea celui ce s'a auzit din gura Jidovilor, când răcneau împotriva lui Hristos: Restignește-l, restignește-l!...

O foarte lină adiere de vânt spulbera, încetul pe încetul, cenușa ce acoperia, ținând înăbușită, ura înaltului guvern. Decretul imperial în care se recunoșteau drepturi Românilor îl țineau ascuns, iar la urcarea Mariei Terezia pe tron cereau cu insistență chiar unirea Transilvaniei cu Ungaria.

Văzându-se singur față cu atâția dușmani, episcopul Inocențiu convoacă în Iulie 1744 un sinod la Blaj, la care luară parte preoți și mireni, nobili și nenobili, reprezentanți ai poporului și în discursul de deschidere al sinodului demaschează toate răutățile și dușmăniile

Dietei transilvane. Dieta refuză — spunea el — de a recunoaște drepturile acordate Românilor prin atâtea decrete imperiale, pe cari le țin ascunse, nepublicate; iar împărătesei îi prezintă pe Români ca pe un popor plin de viții, cerându-i să apere țara de pericolul de a recunoaște vreodată pe Români ca pe un popor indigen și îndreptățit al țării.

Curtea din Viena își pleacă urechea la bârfele Dietei și episcopul fu chemat la Viena, prin ordinul împărătesei din 15 Iunie 1744. După, ce obținu de la sinod răspunsul că dacă nu li se recunosc drepturile vor părăsi unirea, episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, pleacă la Viena în 23 Iulie... Căzut în disgrația împărătesei, aproape disperat de a o scoate la liman cu adversarii săi, îndemnat prin intrige țesute înadins de neliniștii săi dușmani, amenințat de a fi închis la Gratz între cei mai mari criminali, Ioan Micu-Clain fuge la Roma — eterna Romă, leagănul obârșiei și al credinței noastre — să cerșiască dreptate și sprijin Papei Benedict al XIV, în lupta sa sfântă.

Papa luă, ce-i drept, apărarea refugiatului arhieru înaintea curții din Viena, însă împărăteasa se arată foarte amărâtă și iritată contra episcopului... De aceea Papa, pentru a nu expune pe episcop la vre-o nenorocire știind indignarea împărătesei, dă ordin episcopului să rămână în Roma fiind guvernată dieceza sa — pe cari o iubea și pentru care luptase atâta — prin vicarul Petru Pavel Aron.

Sequestrându-i-se averea, la propunerea comisiei aulice transilvane din Viena, Klein ajunse la atâta sărăcie în Roma, încât pentru a-și întreține ultimele zile de sbucium și lupte, fu silit să-și pună zălog crucea, podoaba rangului său de prelat, — care fu răscumpărată apoi de episcopul Orăzii-Mari. Papa mângâia pe Inocențiu că împărăteasa nu-i poate lua demnitatea de episcop. Văzând însă imposibilitatea unei întoarceri în patrie, îl sfătuia să demisioneze de bună voie, dându-i-se astfel mijloacele de traiu... Lipsit chiar de trebuința pâine de toate zilele, văzând că rugăciunile sale, cari ar fi înduplecat chiar o inimă de piatră, rămân fără răsunet la Viena, episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein renunță la episcopat în 1751 și trăi în Roma, cu o pensie anuală de 1200 florini, încă 17 ani, îngrijit doar de un nepot al său...

* * *

În timp ce în țara îndepărtatului Ardeal, în bisericuțele umile, de lemn, simple ca și sufletele lor, „protopopi cu bărbile cărunte, preoți gârbovi de necazuri“ și țărani blânzi cu ochii seci de lacrimi și cu „mâini rănite de povara sapeilor“ își plâneau soarta trudnică și neîndurătoare, viața exilatului vlădică se scurgea trudită în mănăstirea cu ziduri umede a Bazilianilor ruteni din Roma, sfâșiatul său suflet și-l trimitea în stropi pe cărarea dreaptă a rugăciunii la picioarele tronului dumnezeesc, iar clocotu! inimei sale, potir al strigătului

stru Târnava-mică a reușit în întregime lista național-tărănistă, care a luat 25,857 voturi, față de abia 4599 ale partidului liberal. În secția Blaj (unde au votat și câteva comune apropiate) proporția voturilor a fost 2076 ale guvernului și 633 ale opoziției liberale.

Păr. Traian Rațiu, paroh în Cacova (arhidieceză), s'a stins la 31 Ianuarie c. în anul abia 47 al vieții și 21 al preoției sale cinstitute. Văduv de peste 8 ani, adormitul în Domnul lasă în urmă doi orfani fără tată și mamă. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

B. Arad. „Dumitru“ este mai uzitat în popor, „Demetriu“ este obișnuit mai mult în lumea intelectualilor, iar „Dimitrie“ este o formă uzitată în vechiul regat, și vine mai a slavonie. Nu este deci greu să ghiciți care-i forma mai românească.

Dr. B. Cluj. Dl. profesor G. B. Duică nu se poate să nu știe cine a condus „Unirea“ din anii 1914-8 și că alături de „scandaloasa serie de articole habsburgice“ — cum numește comentariile „Unirii“ de atunci asupra deosebitelor faze ale războiului —, Blajul a avut, chiar în acel timp, și mișcarea (pe care n'o increastă) pentru renașterea „Unirii“, o mișcare pornită și din motive de acest ordin, fără ca ele să se fi putut așeza pe atunci. Și apoi mai e ceva. Calificativul dlui G. B. D. este nedrept, fiindcă acele articole „habsburgice“ răscumpărate mai apoi din greu prin scrișul atât de elevat de pe timpul revoluției din toamna lui 1918 — când „Unirea“ a fost singura foaie de zi în Ardeal —, n'au fost totuși chiar „scandaloase“, un nivel la care nu știm să se fi coborât în Ardeal decât „Telegraful“ sibiian de mangriștă amintire, dar și acesta numai ocazional și nu chiar în „serii“ de articole. Cât privește apoi aluzia de „spionaj în folosul Ungurilor“, nu credem ca d. G. B. D. să se fi gândit la Blaj, fiindcă, dacă avea ceva temei pentru asta, cum n'are obiceiul să ne cruțe, ar fi făcut-o deschis și pe față. Nici Blajul, nici „Unirea“ de atunci, nu știm să aibă ceva pe suflet sub raportul acesta, dar totuși nu poate strica să i-se ceară o mică deslușire în cauză.

Ș. Vâlcelele bune. Cele trimise de Sf. Voastră au un caracter prea personal și de tot prea local, decât să le putem face loc la gazetă. Cu alte lucruri Vă stăm bucuroși la dispoziție.

M. București. Am aflat și noi ceva despre dificultățile ce s'ar fi ivit în jurul unor chestiuni ce au legătură cu Concordatul, dar nu putem crede, că ceice au ratificat acest tratat, pregătit de toate guvernele ce s'au succedat dela războiu încoace, ar putea să se o-

unui neam de robi, se refugiază pe aripa vântului în altarul sfintei catedrale din Blaj — pentruca după 80 de ani, prin glasul neînfricatului Bărnuț, să proclame de pe amvonul bisericii sfărșirea cătușelor neamului său de iobagi.

În 23 Septembrie 1768 pe plaiurile n'astră-nării se stingea lumina acestei vieți furtunoase și biserica „della Madonna del Pascolo“ primea moaștele sfinte ale acestui erou național. Mută înmărmuri durerea sârmanului popor din valea Târnavelor până în larguri nourate; în aerul răcoros de toamnă plânsul arborilor goi se legăna trist. Doar o pisanie lapidară mai păstrează azi amintirea mucenicului vlădică..

Dar nu!

Acel care a pus bază primei școli românești, isvoare nesecate de cultură, cari și-au trimis pârâiașele cu apă vie în toate colțurile locuite de Români, acel care a întemeiat Blajul, mica Romă, „locul unde au scris — cum zice d. Iorga — cu sângele inimii lor și au învățat și pe alții cu toată căldura ce stătea într'ânșii, acei înainte mergători ai culturii naționale românești“, acel care a brodat un început de program politic, consfințit cu atâtea lupte format mai târziu în acel „Suplex libellus“ și dezvoltat în actele de pe câmpul libertății în 1848 — nu e mort.

Numele său e scris cu litere de aur în istoria acestor plaiuri și amintirea lui în veci nu va pieri, căci zice poetul:

.... va trăi nemuritor
În viața celor fără număr,
Cine-a căzut purtând pe umăr
Povara tuturor.

prească definitiv în fața acestor dificultăți. Chestia e mult mai importantă, decât să poată fi tratată cu ușurința ce se afirmă.

Oficiul parohial. Craiovorolț. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonamentul pe anul curent.

Administratura apostolică. Siret. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

D. Jibou. Am primit suma trimisă. Mulțumim pentru urările de bine.

R. Caransebeș. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

B. Poțau. Confirmăm primirea abonamentului pe o jumătate de an.

M. Timișoara. Am primit 380 Lei, din cari 180 am plătit „U. P.“

B. Șintereag. Am primit 200 Lei. Achitat până la 31. XII 1929.

M. Arad. Am primit 300 Lei. Achitat până la 31. XII 1929.

B. Iăpșel. Am primit 200 Lei, abonament pe 1930.

Publicație de licitație

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție ale bisericii greco-catolice din **Sevata-Băi**, se va ținea licitație publică în ziua de **28 Februarie 1930**, ora 12

Condițiunile speciale, planurile și devizul se pot vedea în orice zi de lucru la Administrația centrală capitalară din Blaj — unde se va ținea și licitația.

Reuniunea de Consum, societate pe acții — Bouțariu-de-jos

Convocare

Reuniunea de Consum, societate pe acții în Bouțariu-de-jos își va ținea a **XXIII-a adunare generală**

la **28 Februarie 1929**, în localul Institutului, la orele **11 a. m.**, la care **On. acționari** sunt rugați a lua parte în persoană sau prin delegați. La caz că nu se va prezenta în numărul recerut de statute, adunarea se va ținea la **4 Martie 1929**

PROGRAM:

1. Raportul Direcțiunii despre agendele institutului pe anul XXIII de gestiune.
2. Raportul Comitetului de supraveghiere.
3. Darea absolutoriului și împărțirea profitului curat.
4. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Active

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1929

Passive

1. Cassa în numerar	3875 02
2. Depuneri spre fructificare	38 418—
3. Mărfuri în prăvălie	88.407 51
<hr/>	
	Lei 130.700 53

1. Capital social	40.000 —
2. Fond de rezervă	34.091 22
3. „ p. dubioase	25.317 50
4. „ cultural	7.000 —
5. „ local	3.000 —
6. „ scopuri filantropice	494 20
7. Dividendă neridicată	128 —
8. Profit curat	20 669 61
<hr/>	
	Lei 130.700 53

Eșite

Profit și Perderi la 31 Decembrie 1929

Intrate

1. Spese generale	4 284—
2. Salare	37.000—
3. Impozite	16 397—
4. Profit curat	20 669 61
<hr/>	
	Lei 78.351 11

1. Profit de mărfuri	75 830 11
2. Interese după depuneri	2.521 —
<hr/>	
	Lei 78.351 11

Bouțariu de jos, la 31 Decembrie 1929.

MEMBRI IN DIRECȚIUNE:

Romul Raca m. p.   Sevastian Boldea m. p.   Alexandru Birsila m. p.
Iosif Agliceriu m. p.   Domnosie Raca m. p.

Contul Bilanțului și al Profitului l-am examinat și l-am aflat exact și în consonanță cu cărțile principale și auxiliare.

COMITETUL DE CENSORI:

Petruți Raca m. p.   Mihuți Preda m. p.   Zachiel Maciovan m. p.

La îmbăierea copilului să întrebuițați săpunul HÖFER